

เรียน ผู้จัดการ

สถาบันการเงินทุกแห่ง

ที่ ฝนส.(01)ว. **83**/2562 เรื่อง นำส่งประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลเงินกองทุนเพื่อรองรับมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 9 เรื่องเครื่องมือทางการเงิน (IFRS 9)

ธนาคารแห่งประเทศไทยขอส่งประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย จำนวน 9 ฉบับ ซึ่งได้ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาฉบับประกาศและงานทั่วไป เล่ม 136 ตอนพิเศษ 165 ง ลงวันที่ 28 มิถุนายน 2562 แล้ว และจะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2563 เป็นต้นไป ดังนี้

1. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนส. 7/2562 เรื่อง องค์ประกอบของเงินกองทุนสำหรับธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย
2. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนส. 8/2562 เรื่อง องค์ประกอบของเงินกองทุนสำหรับสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ
3. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนส. 9/2562 เรื่อง หลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์โดยวิธี Standardised Approach (วิธี SA)
4. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนส. 10/2562 เรื่อง หลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์โดยวิธี Internal Ratings-Based Approach (วิธี IRB)
5. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนส. 11/2562 เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนสำหรับกลุ่มธุรกิจทางการเงิน
6. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนส. 12/2562 เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลด้านเงินกองทุนและการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องสำหรับบริษัทเงินทุน
7. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนส. 13/2562 เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลด้านเงินกองทุนและการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องสำหรับบริษัทเครดิตฟองซิเอร์
8. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนส. 14/2562 เรื่อง การเปิดเผยข้อมูลการดำรงเงินกองทุนสำหรับธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ 2)
9. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนส. 15/2562 เรื่อง การเปิดเผยข้อมูลการดำรงเงินกองทุนสำหรับกลุ่มธุรกิจทางการเงิน (ฉบับที่ 2)

ฝนสว 00-ท00001-256207 04

งท 000 วันที่ 4 ก.ค. 2562

สาระสำคัญของการปรับปรุงประกาศทั้ง 9 ฉบับ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ให้สถาบันการเงินและกลุ่มธุรกิจทางการเงินสามารถเลือกทยอยรับรู้ผลกระทบต่อเงินกองทุนจากการนำ TFRS 9 มาใช้ครั้งแรกได้เป็นระยะเวลา 3 ปี ตั้งแต่ปี 2563-2565 โดยทยอยรับรู้ผลกระทบทุก 6 เดือนตามงวดการบัญชีด้วยวิธีเส้นตรง
2. กำหนดคำจำกัดความในเงินกองทุนให้สอดคล้องกับรายการทางบัญชีตาม TFRS 9 เช่น การกำหนดให้สถาบันการเงินและกลุ่มธุรกิจทางการเงินสามารถนับเงินสำรองสำหรับสินทรัพย์และภาระผูกพันที่ไม่มีการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญของความเสี่ยงด้านเครดิต (Performing) และเงินสำรองสำหรับสินทรัพย์และภาระผูกพันที่มีการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญของความเสี่ยงด้านเครดิต (Under-performing) ตาม TFRS 9 เป็นเงินสำรองทั่วไป และสามารถนำมานับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ได้ไม่เกิน 1.25% ของสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต ตามหลักการเดิม เป็นต้น
3. ให้สถาบันการเงินและกลุ่มธุรกิจทางการเงินเปิดเผยข้อมูลตัวชี้วัดความเสี่ยงที่สำคัญ (key prudential metrics) โดยด้านเงินกองทุนกำหนดให้เปิดเผยข้อมูลเงินกองทุนที่สะท้อนถึงผลกระทบทั้งจำนวนจากการกันเงินสำรองตาม TFRS 9 (fully loaded) และการปรับปรุงข้อมูลที่ต้องเปิดเผยให้สอดคล้องกับรายการทางบัญชีตาม TFRS 9

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติ

ขอแสดงความนับถือ

ปริญญ์ จีประเสริฐ

(นางสาวปริญญ์ จีประเสริฐ)

ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายนโยบายการกำกับสถาบันการเงิน
ผู้ว่าการแทน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยตามที่ได้กล่าวถึงข้างต้นจำนวน 9 ฉบับ

ฝ่ายนโยบายการกำกับสถาบันการเงิน

โทรศัพท์ 0 2283 5874, 0 2283 6938, 0 2283 5313

โทรสาร 0 2283 5983

หมายเหตุ [] ธนาคารแห่งประเทศไทยจะจัดให้มีการประชุมชี้แจง ในวันที่ ณ

[X] ไม่มีการจัดประชุมชี้แจง

เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลด้านเงินกองทุนและการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง
สำหรับบริษัทเงินทุน

1. เหตุผลในการออกประกาศ

ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ออกหลักเกณฑ์การกำกับดูแลด้านเงินกองทุนและการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องสำหรับบริษัทเงินทุน ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2560 โดยอ้างอิงจากหลักเกณฑ์สากล Basel III: a global regulatory framework for more resilient banks and banking systems (Revised version: June 2011) ของ Basel Committee on Banking Supervision (BCBS) เพื่อให้บริษัทเงินทุนมีความมั่นคงแข็งแกร่ง มีเงินกองทุนและฐานะสภาพคล่องที่สามารถรองรับความเสี่ยงจากการดำเนินธุรกิจได้อย่างครอบคลุมมากยิ่งขึ้น นั้น

ในครั้งนี้นี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นควรปรับปรุงหลักเกณฑ์ในเรื่ององค์ประกอบของเงินกองทุนเพื่อเป็นการรองรับการบังคับใช้มาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ในประเทศไทย ในส่วนของมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 9 เรื่อง เครื่องมือทางการเงิน (Thai Financial Reporting Standard No. 9: Financial Instruments: TFRS 9) ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2563 เป็นต้นไป โดยมาตรฐานฉบับดังกล่าวมีการปรับปรุงการจัดประเภทรายการและการวัดมูลค่าของสินทรัพย์และหนี้สินทางการเงิน รวมถึงได้เพิ่มข้อกำหนดการด้อยค่าสำหรับผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นต่อสินทรัพย์และภาระผูกพัน เพื่อให้สะท้อนการเปลี่ยนแปลงของความเสี่ยงด้านเครดิต และรายงานข้อมูลเกี่ยวกับผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นได้ทันเวลามากยิ่งขึ้น

การปรับปรุงประกาศในครั้งนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยยังคงยึดหลักการเดิมขององค์ประกอบเงินกองทุนตาม Basel III โดยปรับปรุงประกาศเพื่อให้รองรับ TFRS 9 ดังนี้ (1) การปรับปรุงนิยามรายการเงินสำรองทั่วไป (General provision) ที่สามารถนับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 (2) การยกเลิกการระบุหลักเกณฑ์สำหรับบริษัทเงินทุนที่จะเลือกกำหนดให้สินทรัพย์ทางการเงิน หนี้สินทางการเงิน หรือตราสารที่มีอนุพันธ์แฝงวัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน (วิธี Fair value option: FVO) โดยให้บริษัทเงินทุนปฏิบัติตามข้อกำหนดของมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้อง และ (3) การเพิ่มบทเฉพาะกาลให้สามารถทยอยรับรู้ผลกระทบต่อเงินกองทุนจากการกันเงินสำรองสำหรับสินทรัพย์และภาระผูกพันที่เพิ่มขึ้นในครั้งแรก เพื่อเป็นการลดผลกระทบต่อเงินกองทุนของบริษัทเงินทุนจากการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการบัญชี ซึ่งจะช่วยให้บริษัทเงินทุนยังคงสามารถสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสอดคล้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับธนาคารพาณิชย์ด้วย

ผนส31-งท00001-256205 04

งท 000	วันที่ 7 พ.ค. 2562
--------	--------------------

2. อำนาจตามกฎหมาย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 4 มาตรา 29 มาตรา 30 มาตรา 31 มาตรา 63 มาตรา 64 และมาตรา 71 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ธนาคารแห่งประเทศไทยออกหลักเกณฑ์การกำกับดูแลด้านเงินกองทุนและการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องเพื่อกำหนดให้บริษัทเงินทุนถือปฏิบัติตามที่กำหนดในประกาศนี้

3. ขอบเขตการบังคับใช้

ประกาศนี้ให้ใช้บังคับกับบริษัทเงินทุนตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน
ทุกแห่ง

4. ประกาศที่ยกเลิก

ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนส. 16/2559 เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลด้านเงินกองทุนและการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องสำหรับบริษัทเงินทุน ลงวันที่ 9 ธันวาคม 2559

5. เนื้อหา

5.1 คำจำกัดความ

ในประกาศนี้

“บริษัทเงินทุน” หมายความว่า บริษัทเงินทุนตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551

5.2 หลักการ

เพื่อเป็นการยกระดับการกำกับดูแลบริษัทเงินทุนให้สะท้อนความเสี่ยงได้ดีขึ้น มีการจัดสรรทรัพยากรเพียงพอรองรับความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจอย่างเหมาะสม สามารถรองรับความผันผวนทั้งในภาวะปกติและภาวะวิกฤตได้ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบการบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับมาตรฐานการปฏิบัติที่ดี และมาตรฐานการกำกับดูแลธนาคารพาณิชย์ซึ่งมีการดำเนินธุรกิจที่คล้ายกัน ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้กำหนดหลักเกณฑ์การกำกับดูแลบริษัทเงินทุนตามประกาศนี้ ซึ่งประกอบด้วย หลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุน และหลักเกณฑ์การดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องเพื่อรองรับสถานการณ์ด้านสภาพคล่องที่มีความรุนแรง (Liquidity Coverage Ratio: LCR)

5.3 หลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุน

ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้บริษัทเงินทุนต้องดำรงเงินกองทุนโดยอ้างอิงจากหลักเกณฑ์ Basel III ของ BCBS ซึ่งประกอบด้วย 3 Pillars ดังนี้

(1) Pillar 1 เป็นหลักเกณฑ์ที่กำหนดอัตราส่วนเงินกองทุนขั้นต่ำต่อสินทรัพย์เสี่ยงทั้งสิ้นที่บริษัทเงินทุนต้องดำรงเพื่อรองรับความเสี่ยงที่สำคัญ ได้แก่ ความเสี่ยงด้านเครดิต (Credit risk) ความเสี่ยงด้านตลาด (Market risk) และความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (Operational risk) ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ อัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นของเจ้าของ (Common equity tier 1 ratio: CET1 ratio) ต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละ 4.5 อัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 (Tier 1 ratio) ต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละ 6 และอัตราส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้น (Total capital ratio) ต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละ 8.5 นอกจากนี้ ยังกำหนดให้บริษัทเงินทุนต้องดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนส่วนเพิ่มอีก 2 อัตราส่วน คือ อัตราส่วนเงินกองทุนส่วนเพิ่มเพื่อรองรับผลขาดทุนในภาวะวิกฤต (Conservation buffer) ที่เกินกว่าร้อยละ 2.5 ของสินทรัพย์เสี่ยงทั้งสิ้น และอัตราส่วนเงินกองทุนส่วนเพิ่มเพื่อรองรับความเสี่ยงเชิงระบบที่อาจเกิดขึ้นในช่วงเศรษฐกิจซบเซา (Countercyclical buffer) ที่ร้อยละ 0 ถึง 2.5 ของสินทรัพย์เสี่ยงทั้งสิ้น

(2) Pillar 2 เป็นหลักเกณฑ์ที่กำหนดบทบาทของบริษัทเงินทุนให้มีการบริหารความเสี่ยงที่ดี มีกระบวนการประเมินความเสี่ยงของเงินกองทุนโดยคำนึงถึงความเสี่ยงทุกด้าน รวมทั้งมีการทดสอบภาวะวิกฤตที่เหมาะสม อีกทั้งยังกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้กำกับดูแลให้ต้องมีการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินระบบบริหารความเสี่ยงและประเมินความเสี่ยงของเงินกองทุนของบริษัทเงินทุนอีกด้วย

(3) Pillar 3 เป็นหลักเกณฑ์ที่ใช้กลไกตลาดในการกำกับดูแล โดยกำหนดให้บริษัทเงินทุนต้องมีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการดำรงเงินกองทุน ระดับความเสี่ยงและระบบการบริหารความเสี่ยงของตนเอง เพื่อให้บุคคลภายนอกหรือผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ความเสี่ยงของบริษัทเงินทุนได้

5.3.1 Pillar 1 การดำรงเงินกองทุนขั้นต่ำและเงินกองทุนส่วนเพิ่ม (Minimum capital requirement and capital buffers)

(1) การดำรงเงินกองทุนขั้นต่ำ

ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดเกณฑ์การดำรงเงินกองทุนขั้นต่ำโดยใช้อัตราส่วนระหว่างเงินกองทุนทั้งสิ้นและสินทรัพย์เสี่ยงทั้งสิ้น ดังนี้

$$\frac{\text{เงินกองทุนทั้งสิ้น}}{\text{สินทรัพย์เสี่ยงทั้งสิ้น}} \geq \text{อัตราส่วนเงินกองทุนขั้นต่ำ}$$

ให้บริษัทเงินทุนดำรงเงินกองทุนขั้นต่ำเป็นอัตราส่วน ณ สิ้นวันหนึ่ง ๆ โดยการคำนวณอัตราส่วนดังกล่าวให้ใช้มูลค่าตามบัญชี ณ วันที่คำนวณ¹ ดังนี้

¹ กรณีรายการสินทรัพย์ในงบการเงิน ให้บริษัทเงินทุนบันทึกบัญชีโดยถือปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีและประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่เกี่ยวข้อง สำหรับการคำนวณอัตราส่วนเงินกองทุนนั้น ให้บริษัทเงินทุนที่ใช้ Settlement date accounting ในการบันทึกบัญชีปรับปรุงรายการดังกล่าวเสมือนใช้ Trade date accounting เพื่อให้การดำรงเงินกองทุนของบริษัทเงินทุนเป็นมาตรฐานเดียวกัน

อัตราส่วนเงินกองทุน	(ร้อยละ)
อัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้น (Common equity tier 1 ratio: CET1 ratio)	4.5
อัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 (Tier 1 ratio)	6.0
อัตราส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้น (Total capital ratio)	8.5

(2) การดำรงเงินกองทุนส่วนเพิ่ม (Capital buffers)

(2.1) อัตราส่วนเงินกองทุนส่วนเพิ่มเพื่อรองรับผลขาดทุน ในภาวะวิกฤต (Conservation buffer)

ให้บริษัทเงินทุนดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนเพิ่มเติมในช่วงภาวะเศรษฐกิจปกติเพื่อไว้ใช้ในช่วงที่บริษัทเงินทุนประสบผลขาดทุนหรืออยู่ในช่วงภาวะวิกฤต โดยให้ดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่มเติมจากการดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นต่ำอีกเกินกว่าร้อยละ 2.5 ของสินทรัพย์เสี่ยงทั้งสิ้น โดยให้บริษัทเงินทุนทยอยดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนส่วนเพิ่มอีกมากกว่าร้อยละ 0.625 ต่อปี เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2561 จนครบตามที่กำหนดซึ่งมากกว่าร้อยละ 2.5 ในวันที่ 1 มกราคม 2564 ดังนั้น เมื่อนำอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นต่ำรวมกับอัตราส่วนเงินกองทุนส่วนเพิ่มเพื่อรองรับผลขาดทุนในภาวะวิกฤตแล้ว บริษัทเงินทุนต้องดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง สรุปลได้ตามตาราง ดังนี้

หน่วย: ร้อยละ

อัตราส่วนเงินกองทุน	1 ม.ค. 2561	1 ม.ค. 2562	1 ม.ค. 2563	1 ม.ค. 2564
อัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้น (CET1 ratio)	5.125	5.75	6.375	7
อัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 (Tier 1 ratio)	6.625	7.25	7.875	8.5
อัตราส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้น (Total capital ratio)	9.125	9.75	10.375	11

ทั้งนี้ ในการดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนส่วนเพิ่มข้างต้นนั้น หากบริษัทเงินทุนไม่สามารถดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนส่วนเพิ่มตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ให้บริษัทเงินทุนเก็บสะสมเงินกำไรสุทธิบางส่วนหรือทั้งหมดตามสัดส่วนที่กำหนดในเอกสารแนบ 1 โดยจำกัดวิธีการจัดสรรกำไรสุทธิ² ของบริษัทเงินทุน (Earning distribution) ได้แก่ การจ่ายเงินปันผล การจ่ายโบนัสพนักงาน³ การจ่ายผลตอบแทนแก่ผู้ถือตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1

² กำไรสุทธิ ได้แก่ กำไรสุทธิหลังหักเงินสำรองที่ได้จัดสรรแล้ว (ถ้ามี) ตามมติที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้น หรือตามข้อบังคับของบริษัทเงินทุน เช่น ทุนสำรองตามกฎหมาย และรายการอื่น ๆ เป็นต้น

³ การจ่ายโบนัสพนักงาน หมายถึง ผลตอบแทนที่จ่ายให้แก่กรรมการ ผู้บริหารระดับสูง หรือพนักงาน ที่ขึ้นอยู่กับผลการดำเนินงานของบริษัทเงินทุนนั้น

และการซื้อหุ้นคืน ซึ่งบริษัทเงินทุนอาจเลือกใช้วิธีใดวิธีหนึ่งข้างต้นหรือทั้งหมดก็ได้ เพื่อให้สามารถดำรงเงินกองทุนส่วนเพิ่มได้ครบตามที่กำหนด จึงจะสามารถจัดสรรกำไรสุทธิได้⁴

ในกรณีที่บริษัทเงินทุนไม่สามารถดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนส่วนเพิ่ม Conservation buffer ได้ จะยังไม่ถือว่าบริษัทเงินทุนไม่สามารถดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนตามมาตรา 29 หรือมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 เว้นแต่บริษัทเงินทุนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการจำกัดการจัดสรรกำไรสุทธิตามสัดส่วนที่กำหนดในเอกสารแนบ 1 จึงจะถือว่าบริษัทเงินทุนไม่สามารถดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนตามมาตรา 29 หรือมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ได้

ทั้งนี้ หากบริษัทเงินทุนสามารถเก็บสะสมกำไรสุทธิตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด แต่ยังไม่สามารถดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนได้ตามหลักเกณฑ์ข้างต้น ให้บริษัทเงินทุนหารือกับธนาคารแห่งประเทศไทย ถึงแผนการดำรงเงินกองทุนต่อไป

(2.2) อัตราส่วนเงินกองทุนส่วนเพิ่มเพื่อรองรับความเสี่ยงเชิงระบบที่อาจเกิดขึ้นในช่วงเศรษฐกิจซบเซา (Countercyclical buffer)

ธนาคารแห่งประเทศไทยอาจกำหนดให้บริษัทเงินทุนดำรงเงินกองทุนขั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่มเติมจากการดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนส่วนเพิ่มเพื่อรองรับผลขาดทุนในภาวะวิกฤต (Conservation buffer) ตามข้อ 5.3.1 (2.1) อีกร้อยละ 0 ถึง 2.5 ของสินทรัพย์เสี่ยงทั้งสิ้น เพื่อรองรับความเสี่ยงเชิงระบบที่อาจเกิดขึ้นในช่วงเศรษฐกิจซบเซา เมื่อมีเหตุการณ์ที่บ่งชี้ว่าภาวะเศรษฐกิจอยู่ในช่วงขาขึ้นและมีความจำเป็นที่จะดำเนินการมาตรการนี้ เช่น ช่วงที่เงินให้สินเชื่อในระบบการเงินมีอัตราการเติบโตมากในระดับร้อนแรง ซึ่งมีความเสี่ยงที่จะก่อตัวเป็นความเสียหายกับระบบโดยรวม (System-wide risk) เป็นต้น

ธนาคารแห่งประเทศไทยจะพิจารณาเครื่องชี้วัด วิธีการประเมินวัฏจักรเศรษฐกิจและสินเชื่อ และติดตามข้อมูลดังกล่าวอย่างใกล้ชิด ในการสั่งการให้บริษัทเงินทุนดำรงเงินกองทุนเพิ่มเติมเพื่อวัตถุประสงค์นี้ โดยธนาคารแห่งประเทศไทยจะนำมาตรการอื่นที่เป็นเครื่องมือด้าน Macroprudential เช่น การกำหนดอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อมูลค่าหลักประกัน (Loan to value ratio: LTV ratio) การกักเงินสำรองส่วนเพิ่ม เป็นต้น มาประกอบการพิจารณาด้วย และธนาคารแห่งประเทศไทยจะแจ้งให้บริษัทเงินทุนทราบล่วงหน้าถึงรายละเอียดและปัจจัยในการพิจารณากำหนดการดำรงเงินกองทุนส่วนเพิ่มเพื่อรองรับความเสี่ยงเชิงระบบที่อาจเกิดขึ้นในช่วงเศรษฐกิจซบเซา และระดับเงินกองทุนส่วนเพิ่มที่ต้องดำรงในช่วงเวลาดังกล่าวก่อนการบังคับใช้จริง ซึ่งรวมถึงแนวทางการพิจารณายกเลิกการบังคับใช้การดำรงเงินกองทุนส่วนเพิ่มดังกล่าวด้วยในโอกาสต่อไป

(3) องค์ประกอบของเงินกองทุน

⁴ หากบริษัทเงินทุนยังต้องการจัดสรรกำไรสุทธิ (Earning distribution) โดยไม่เก็บสะสมกำไรสุทธิ บริษัทเงินทุนจะต้องดำเนินการเพิ่มทุนเพื่อให้สามารถดำรงอัตราส่วนระหว่างเงินกองทุนทั้งสิ้นและสินทรัพย์เสี่ยงทั้งสิ้นตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

ให้เงินกองทุนทั้งสิ้นของบริษัทเงินทุนประกอบด้วย เงินกองทุนชั้นที่ 1 และเงินกองทุนชั้นที่ 2 ดังนี้

(3.1) เงินกองทุนชั้นที่ 1 ได้แก่ เงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้น (Common equity tier 1: CET1) ตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 (Additional tier 1) รายการปรับและหักด้วยรายการหักต่าง ๆ

ทั้งนี้ ให้บริษัทเงินทุนนำเงินลงทุนในตราสารทุน⁵ รวมถึงเงินลงทุนในใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นของธนาคารพาณิชย์ทั้งทางตรงและทางอ้อมมาหักออกจากเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้นด้วย

(3.2) เงินกองทุนชั้นที่ 2 ได้แก่ ตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 เงินสำรองทั่วไป (General provision) เงินสำรองส่วนเกิน (Surplus of provision) และหักด้วยรายการหักต่าง ๆ

ทั้งนี้ ให้บริษัทเงินทุนนำหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยองค์ประกอบของเงินกองทุนสำหรับธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทยมาใช้บังคับโดยอนุโลม

(4) การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยง

ให้สินทรัพย์เสี่ยงทั้งสิ้นของบริษัทเงินทุนเท่ากับผลรวมของสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต สินทรัพย์เสี่ยงด้านตลาด⁶ และมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์เสี่ยงด้านปฏิบัติการ ตามหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงแต่ละด้าน ดังนี้

(4.1) การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต

ให้บริษัทเงินทุนคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตของรายการต่าง ๆ ได้แก่ สินทรัพย์และรายการนอกงบแสดงฐานะการเงินทุกรายการที่อยู่ในบัญชีเพื่อการธนาคารธุรกรรมขายโดยมีสัญญาว่าจะซื้อคืน/ซื้อโดยมีสัญญาว่าจะขายคืน และธุรกรรมยืม/ให้ยืมหลักทรัพย์ (Repo-style transaction) ธุรกรรมอนุพันธ์ รวมถึงสินทรัพย์และรายการนอกงบแสดงฐานะการเงินทุกรายการในบัญชีเพื่อการค้าที่อยู่ในระดับที่ไม่มีนัยสำคัญซึ่งไม่เข้าเกณฑ์ที่จะต้องดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาด ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด โดยมีรายละเอียดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ดังต่อไปนี้

⁵ ให้หมายรวมถึงเงินลงทุนทั้งที่อยู่ในบัญชีเพื่อการธนาคารและบัญชีเพื่อการค้า นอกจากนี้ ในกรณีที่บริษัทเงินทุนมีการลงทุนในตราสารทุนของธนาคารพาณิชย์ในขณะที่มีการทำธุรกรรมที่จะขายตราสารทุนนั้นด้วย ให้บริษัทเงินทุนสามารถนำฐานะซื้อและฐานะขายมาหักกลบกินได้ โดยต้องเป็นฐานะตรงกันข้ามที่เหมือนกันทุกประการของธุรกรรมทางตรงด้วยกัน หรือของธุรกรรมทางอ้อมด้วยกันเท่านั้น

⁶ บริษัทเงินทุนต้องดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาดเฉพาะกรณีที่บริษัทเงินทุนมีปริมาณธุรกรรมในบัญชีเพื่อการค้าตั้งแต่ระดับที่มีนัยสำคัญ (Threshold) ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านตลาดและการดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาดของสถาบันการเงิน

(4.1.1) หลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต

ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้บริษัทเงินทุนใช้วิธีการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตได้ 2 วิธี ได้แก่ Standardised Approach (วิธี SA) และ Internal Ratings-Based Approach (วิธี IRB)

(ก) Standardised Approach (วิธี SA)

ให้บริษัทเงินทุนที่เลือกใช้วิธี SA ในการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตนำหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์โดย Standardised Approach (วิธี SA) มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตโดยวิธี SA มีวิธีการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงเหมือนกับหลักเกณฑ์ Basel I กล่าวคือ บริษัทเงินทุนจะต้องคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงโดยใช้น้ำหนักความเสี่ยงที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดตามประเภทของสินทรัพย์และรายการนอกงบแสดงฐานะการเงิน อย่างไรก็ตาม วิธี SA จะกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงที่ละเอียดมากขึ้นกว่าหลักเกณฑ์ Basel I โดยนอกจากจะพิจารณาน้ำหนักความเสี่ยงตามประเภทสินทรัพย์และรายการนอกงบแสดงฐานะการเงินแล้ว ยังพิจารณาคุณภาพจากอันดับเครดิตที่ได้รับจากสถาบันจัดอันดับเครดิตภายนอกอีกด้วย ทำให้วิธี SA สามารถสะท้อนความเสี่ยงด้านเครดิตของบริษัทเงินทุนได้ดีขึ้น นอกจากนี้ บริษัทเงินทุนสามารถปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตได้โดยใช้หลักประกันทางการเงิน (Financial collateral) การหักกลบหนี้ในงบดุล (On-balance sheet netting) และการค้าประกันและอนุพันธ์ด้านเครดิต (Guarantee and credit derivatives) ซึ่งบริษัทเงินทุนจะต้องปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดในแต่ละเรื่องด้วย

อนึ่ง ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้บริษัทเงินทุนสามารถเลือกใช้วิธีการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตแบบ Simplified Standardised Approach (วิธี SSA) เป็นทางเลือกเพิ่มเติมในการคำนวณเงินกองทุนขั้นต่ำสำหรับความเสี่ยงด้านเครดิตได้ เนื่องจากบริษัทเงินทุนมีขอบเขตการทำธุรกรรมที่จำกัดและไม่ซับซ้อน

(ข) Internal Ratings-Based Approach (วิธี IRB)

ให้บริษัทเงินทุนที่เลือกใช้วิธี IRB ในการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตนำหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์โดย Internal Ratings-Based Approach (วิธี IRB) มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยบริษัทเงินทุนสามารถใช้วิธี SA กับฐานะที่ไม่มีนัยสำคัญได้ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดในประกาศดังกล่าว ทั้งนี้ บริษัทเงินทุนที่เลือกใช้วิธี IRB จะต้องได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทยก่อน รวมถึงจะต้องปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดด้วย

การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตโดยวิธี IRB เป็นวิธีที่มีความซับซ้อนมากขึ้น และสามารถสะท้อนความเสี่ยงได้ดีกว่าวิธี SA โดยวิธี IRB นี้กำหนดให้ บริษัทเงินทุนใช้ข้อมูลจากระบบ Internal rating ของตนเองเป็นหลักในการคำนวณค่าองค์ประกอบ ความเสี่ยง (Risk component) 4 ตัวแปร ได้แก่ Probability of default: PD (ค่าความน่าจะเป็น ที่ลูกหนี้จะผิดนัดชำระหนี้) Loss given default: LGD (ร้อยละของความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นเมื่อ ลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้ต่อยอดหนี้) Exposure at default: EAD (ยอดหนี้หรือประมาณการยอดหนี้เมื่อ ลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้) และ Effective maturity: M (ระยะเวลาครบกำหนดคงเหลือของหนี้) จากนั้น ให้บริษัทเงินทุนแทนค่าองค์ประกอบความเสี่ยงทั้ง 4 ตัวแปรนี้ลงในสูตรที่ธนาคารแห่งประเทศไทย กำหนด เพื่อคำนวณหา (1) ค่าความเสียหายที่เกินกว่าระดับที่คาดไว้ (Unexpected loss: UL) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำค่า UL ที่คำนวณได้มาคำนวณหามูลค่าสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต และ (2) ค่า ความเสียหายที่คาดว่าจะเกิดขึ้น (Expected loss: EL) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำค่า EL ที่คำนวณ ได้ไปเปรียบเทียบกับเงินสำรองทั้งหมดที่บริษัทเงินทุนกันไว้ (Total eligible provisions) ซึ่งหากมี ส่วนต่างเกิดขึ้น บริษัทเงินทุนต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

ทั้งนี้ ภายใต้การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต โดยวิธี SA และ วิธี IRB บริษัทเงินทุนจะต้องคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญาสำหรับ ธุรกรรมอนุพันธ์ (Counterparty credit risk-weighted asset) โดยนำหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ใน ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตของ คู่สัญญาสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ มาใช้บังคับโดยอนุโลม และคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับ ฐานะที่เกี่ยวข้องกับการชำระราคาและการส่งมอบที่ยังไม่เสร็จสิ้น (Unsettled transaction) โดยนำ หลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยง ด้านเครดิตสำหรับการผิดนัดชำระราคาและการส่งมอบและธุรกรรม Non-delivery versus payment (Non-DvP) สำหรับธนาคารพาณิชย์ มาใช้บังคับโดยอนุโลมด้วย ซึ่งสรุปสาระสำคัญตามข้อ (4.1.2) และ (4.1.3) ตามลำดับ

(4.1.2) หลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต ของคู่สัญญาสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์

ให้บริษัทเงินทุนคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตของ คู่สัญญาสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ โดยนำวิธีการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญาตามที่ กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต ของคู่สัญญาสำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ บริษัทเงินทุนคำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบแสดงฐานะการเงินสำหรับรายการนอกงบแสดง ฐานะการเงินประเภทสัญญาอนุพันธ์นอกตลาด (OTC derivatives) ได้ 2 วิธี คือ

(ก) Original exposure method (วิธี OEM) เป็นวิธีการคำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบแสดงฐานะการเงินโดยนำจำนวนเงินตามสัญญา (Notional amount) หรือ Effective notional amount คูณด้วยค่าแปลงสภาพที่ธนาคารแห่ง

ประเทศไทยกำหนด โดยพิจารณาตามประเภทและอายุของสัญญา แต่ไม่ได้พิจารณาถึงมูลค่ายุติธรรมในปัจจุบันหรือมูลค่าความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

(ข) Current exposure method (วิธี CEM)

เป็นวิธีการคำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์ในงบแสดงฐานะการเงินโดยพิจารณาจากมูลค่ายุติธรรมในปัจจุบันและมูลค่าความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตรวมด้วย

**(4.1.3) หลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต
สำหรับฐานะที่เกี่ยวข้องกับการชำระราคาและการส่งมอบที่ยังไม่เสร็จสิ้น (Unsettled transaction)**

ให้บริษัทเงินทุนคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับฐานะที่เกี่ยวข้องกับการชำระราคาและการส่งมอบที่ยังไม่เสร็จสิ้น โดยนำหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญาตามที่กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับการผิณฑ์ชำระราคาและการส่งมอบและธุรกรรม Non-delivery versus payment (Non-DvP) สำหรับธนาคารพาณิชย์ มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญาสำหรับการทำธุรกรรมเกี่ยวกับหลักทรัพย์ เครื่องมือด้านอัตราแลกเปลี่ยน และสินค้าโภคภัณฑ์ที่การชำระราคาหรือการส่งมอบยังไม่เสร็จสิ้น โดยวิธีการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตขึ้นอยู่กับวิธีการชำระราคาและการส่งมอบของธุรกรรมนั้น ๆ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

(ก) ธุรกรรมที่มีการชำระราคาและการส่งมอบผ่านระบบ Delivery versus payment (ธุรกรรม DvP) ซึ่งบริษัทเงินทุนจะมีความเสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญาจากส่วนต่างของมูลค่าธุรกรรมที่ได้ตกลงไว้เพื่อชำระราคาและส่งมอบกับมูลค่าตลาดในปัจจุบัน (Positive current exposure: PCE)

(ข) ธุรกรรมที่ไม่มีการชำระราคาและการส่งมอบผ่านระบบ DvP (ธุรกรรม Non-DvP) ซึ่งบริษัทเงินทุนจะมีความเสี่ยงด้านเครดิตของคู่สัญญาจากมูลค่าเต็มจำนวนของเงินสดหรือหลักทรัพย์ที่ได้ส่งมอบไปแล้ว

**(4.1.4) หลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต
สำหรับฐานะที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ (Securitisation)**

ให้บริษัทเงินทุนคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับฐานะที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ (Securitisation) โดยปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการอนุญาตให้สถาบันการเงินประกอบธุรกิจการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ ยกเว้นฐานะที่เกิดจากธุรกรรม Securitisation คือในกรณีที่บริษัทเงินทุนทำหน้าที่เป็นผู้รับประกันส่วนสูญเสียในลำดับแรก (First loss facility) ให้แก่ผู้ลงทุนในตราสาร Securitisation หรือกรณีบริษัทเงินทุนลงทุนในตราสาร Securitisation ที่บริษัทเงินทุนต้องรับผิดชอบส่วนสูญเสียในลำดับแรก (First loss tranche) ให้บริษัทเงินทุนนำฐานะดังกล่าวมาคำนวณ

สินทรัพย์เสี่ยงโดยกำหนดน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละของ 100 หาดด้วยร้อยละ 8.5 (100/8.5%) หรือ เท่ากับร้อยละ 1176.5 แทนหลักเกณฑ์เดิมที่กำหนดให้หักออกจากเงินกองทุนของบริษัทเงินทุน

(4.2) การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านตลาด

ให้บริษัทเงินทุนคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านตลาดโดยปฏิบัติตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านตลาดและการดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาดของสถาบันการเงิน ซึ่งกำหนดวิธีการคำนวณเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาด โดยบริษัทเงินทุนต้องนำจำนวนเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาดที่คำนวณได้นั้นคูณด้วย 12.5 เพื่อให้ได้ผลลัพธ์กลับมาเป็นสินทรัพย์เสี่ยงด้านตลาด และเพื่อให้สามารถนำไปรวมกับสินทรัพย์เสี่ยงด้านอื่น ๆ ในการคิดอัตราส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยงทั้งสิ้นต่อไป ทั้งนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้บริษัทเงินทุนใช้วิธีการคำนวณเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านตลาดได้ 3 วิธี ได้แก่ 1) วิธีมาตรฐาน 2) วิธีแบบจำลอง และ 3) วิธีผสมระหว่างวิธีมาตรฐานและวิธีแบบจำลอง

(4.3) การคำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์เสี่ยงด้านปฏิบัติการ

ให้บริษัทเงินทุนคำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์เสี่ยงด้านปฏิบัติการ⁷ โดยนำหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การดำรงเงินกองทุนขั้นต่ำสำหรับความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้บริษัทเงินทุนใช้วิธีการคำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์เสี่ยงด้านปฏิบัติการได้ 2 วิธี ได้แก่ Basic Indicator Approach (วิธี BIA) และ Standardised Approach (วิธี SA-OR)

การคำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์เสี่ยงด้านปฏิบัติการโดยวิธี BIA และวิธี SA-OR มีดังนี้

(4.3.1) Basic Indicator Approach (วิธี BIA)

วิธี BIA เป็นวิธีที่ง่ายที่สุดในการคำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์เสี่ยงด้านปฏิบัติการ โดยใช้รายได้จากการดำเนินงานรวมของบริษัทเงินทุน (Gross income) ซึ่งรวมทั้งรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ และรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยสุทธิ เป็น Proxy ในการคำนวณ

(4.3.2) Standardised Approach (วิธี SA-OR)

วิธี SA-OR กำหนดให้บริษัทเงินทุนคำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์เสี่ยงด้านปฏิบัติการจาก Proxy เช่นเดียวกับวิธี BIA แต่จะสะท้อนความเสี่ยงได้

⁷ เนื่องจากความเสี่ยงด้านปฏิบัติการไม่ได้เกิดจากสินทรัพย์ของบริษัทเงินทุนเหมือนความเสี่ยงด้านเครดิตและความเสี่ยงด้านตลาด จึงไม่มีสินทรัพย์เสี่ยงด้านปฏิบัติการที่แท้จริง แต่เป็นเพียงมูลค่าเทียบเท่าเท่านั้น ดังนั้น ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการจึงไม่ใช่ “สินทรัพย์เสี่ยงด้านปฏิบัติการ” แต่จะเป็น “มูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์เสี่ยงด้านปฏิบัติการ”

ดีกว่า เนื่องจากบริษัทเงินทุนจะต้องประเมินระดับความเสี่ยงด้านปฏิบัติการด้วย Proxy แยกตามสายธุรกิจที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

ทั้งนี้ บริษัทเงินทุนสามารถเลือกใช้ Alternative Standardised Approach (วิธี ASA) ซึ่งเป็นทางเลือกภายใต้วิธี SA-OR ได้ โดยบริษัทเงินทุนสามารถเลือกใช้ยอดคงค้างเป็น Proxy ในการคำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์เสี่ยงด้านปฏิบัติการของสายธุรกิจ Commercial banking และ Retail Banking แทนการใช้รายได้จากการดำเนินงาน เนื่องจากยอดคงค้างอาจเป็น Proxy ที่ดีกว่ารายได้จากการดำเนินงานในสายธุรกิจดังกล่าว

5.3.2 Pillar 2 การกำกับดูแลโดยทางการ (Supervisory review process)

บริษัทเงินทุนต้องมีระบบการบริหารความเสี่ยงที่ดี มีกระบวนการประเมินความเพียงพอของเงินกองทุน (Internal Capital Adequacy Assessment Process - ICAAP) ซึ่งครอบคลุมความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญทุกด้าน ได้แก่ ความเสี่ยงตามที่กำหนดไว้ในหลักเกณฑ์การดำรงเงินกองทุนขั้นต่ำและเงินกองทุนส่วนเพิ่มเติมตาม Pillar 1 และความเสี่ยงด้านอื่น ๆ ที่หลักเกณฑ์การดำรงเงินกองทุนขั้นต่ำและเงินกองทุนส่วนเพิ่มเติมตาม Pillar 1 ยังครอบคลุมไปไม่ถึง รวมทั้งกำหนดให้บริษัทเงินทุนจะต้องมีเงินกองทุนสูงกว่าอัตราขั้นต่ำตามกฎหมาย และเพียงพอที่จะรองรับความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินธุรกิจภายใต้ภาวะปกติและภาวะวิกฤต (Stress test) โดยนำหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนโดยทางการ (Pillar 2) มาใช้บังคับโดยอนุโลม ทั้งนี้ บริษัทเงินทุนจะต้องจัดทำรายงานการประเมินความเพียงพอของเงินกองทุน (ICAAP Report) และผลการทดสอบภาวะวิกฤต (Stress Test) ทุกปี โดยให้จัดส่งธนาคารแห่งประเทศไทยภายในไตรมาสแรกของปีถัดไป

ธนาคารแห่งประเทศไทยจะตรวจสอบความถูกต้องในการดำรงเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนตาม Pillar 1 ตลอดจนประสิทธิภาพในการบริหารความเสี่ยงและกระบวนการ ICAAP ของบริษัทเงินทุน หากธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นว่าบริษัทเงินทุนมีข้อบกพร่องในการบริหารความเสี่ยง มีกระบวนการ ICAAP ไม่เหมาะสม หรือมีเงินกองทุนต่ำกว่าที่พึงมีเพื่อรองรับความเสี่ยงทั้งหมด ธนาคารแห่งประเทศไทยจะดำเนินมาตรการให้บริษัทเงินทุนนั้นปรับปรุงระบบการบริหารความเสี่ยงให้สอดคล้องกับระดับความเสี่ยงที่มีอยู่ภายในเวลาที่เหมาะสม และในกรณีที่บริษัทเงินทุนไม่สามารถปฏิบัติตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดได้ ธนาคารแห่งประเทศไทยอาจใช้อำนาจตามมาตรา 30 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 สั่งการให้บริษัทเงินทุนนั้น ดำเนินการใด ๆ ที่เกี่ยวข้องตามที่เห็นสมควรเพื่อลดระดับความเสี่ยงลง หรือให้ดำรงเงินกองทุนสูงกว่าหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนตาม Pillar 1

5.3.3 Pillar 3 การใช้กลไกตลาดในการกำกับดูแล (Market discipline)

บริษัทเงินทุนต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลเงินกองทุนทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งได้แก่ เงินกองทุน ระดับความเสี่ยง กระบวนการประเมินความเสี่ยง และความเพียงพอของเงินกองทุนของบริษัทเงินทุน ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ดังกล่าวประกอบด้วย หลักเกณฑ์ทั่วไปของการเปิดเผยข้อมูล การกำหนดช่องทางการเปิดเผยข้อมูล

การเปิดเผยข้อมูลที่มีนัยสำคัญ ข้อมูลลับทางธุรกิจของบริษัทเงินทุนและความลับของลูกค้า ตลอดจนการเปิดเผยข้อมูลตามเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำของข้อมูลที่ให้บริษัทเงินทุนเปิดเผย โดยนำหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการดำรงเงินกองทุนสำหรับธนาคารพาณิชย์ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ซึ่งมีทั้งข้อมูลที่ต้องเปิดเผยรายครึ่งปีและข้อมูลที่ต้องเปิดเผยรายปี และบริษัทเงินทุนต้องเปิดเผยข้อมูลทั้งหมดภายในระยะเวลา 4 เดือนหลังจากวันสิ้นสุดการบัญชี

5.4 หลักเกณฑ์การดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องเพื่อรองรับสถานการณ์ด้านสภาพคล่องที่มีความรุนแรง (Liquidity Coverage Ratio: LCR)

ให้บริษัทเงินทุนดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง ณ สิ้นวันของทุกสิ้นเดือนไม่ต่ำกว่าประมาณการกระแสเงินสดไหลออกสุทธิใน 30 วันนับถัดจากวันสิ้นเดือนนั้น ภายใต้สถานการณ์ด้านสภาพคล่องที่มีความรุนแรง ซึ่งคำนวณได้จากสูตร ดังนี้

$$\frac{\text{สินทรัพย์สภาพคล่อง}}{\text{ประมาณการกระแสเงินสดไหลออกสุทธิใน 30 วันภายใต้สถานการณ์ด้านสภาพคล่องที่มีความรุนแรง}} \geq 100\%$$

และให้คำนวณปริมาณสินทรัพย์สภาพคล่องที่บริษัทเงินทุนต้องดำรงโดยนำหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องเพื่อรองรับสถานการณ์ด้านสภาพคล่องที่มีความรุนแรง (Liquidity Coverage Ratio: LCR) มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ทั้งนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยอาจกำหนดให้บริษัทเงินทุนดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องเพิ่มเติม หากผู้ตรวจการสถาบันการเงินเห็นว่าบริษัทเงินทุนมีความเสี่ยงด้านสภาพคล่องสูงกว่าที่คำนวณได้ตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

นอกจากนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยอาจอนุญาตให้บริษัทเงินทุนดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศนี้ได้ หากผู้ตรวจการสถาบันการเงินเห็นว่ามีความจำเป็นที่มีอาจหลีกเลี่ยงได้และเกิดขึ้นเป็นการชั่วคราว โดยมีแผนรองรับที่เหมาะสม ทั้งนี้ ในการอนุญาตดังกล่าวธนาคารแห่งประเทศไทยอาจกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมไว้ด้วยก็ได้ โดยในกรณีที่บริษัทเงินทุนคาดการณ์ว่าจะไม่สามารถดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดให้บริษัทเงินทุนแจ้งฝ่ายตรวจสอบ ธนาคารแห่งประเทศไทยโดยเร็ว โดยในการแจ้งดังกล่าวให้ระบุความเห็นของคณะกรรมการบริหารสินทรัพย์และหนี้สิน (ALCO) หรือคณะกรรมการอื่นที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลความเสี่ยงด้านสภาพคล่องของบริษัทเงินทุนเกี่ยวกับสถานการณ์เบื้องต้น เหตุผล และความจำเป็น รวมถึงเหตุผลที่ไม่สามารถแจ้งก่อนล่วงหน้าได้ (ถ้ามี) ทั้งนี้ ให้บริษัทเงินทุนจัดส่งแผนดำเนินการเพื่อแก้ไขฐานะสภาพคล่องมายังธนาคารแห่งประเทศไทยภายใน 1 สัปดาห์นับแต่วันที่แจ้ง

5.5 การรายงานข้อมูล

ให้บริษัทเงินทุนจัดทำและจัดส่งข้อมูลการดำรงเงินกองทุนขั้นต่ำและเงินกองทุนส่วนเพิ่ม รวมทั้งข้อมูลการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องภายใต้สถานการณ์ที่มีความรุนแรง (Liquidity Coverage Ratio: LCR) ตามรูปแบบและรายละเอียดที่กำหนดไว้ในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ว่าด้วยการส่งรายงานข้อมูลต่อธนาคารแห่งประเทศไทย

5.6 ระยะเวลาการพิจารณาคำขออนุญาต

ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับระยะเวลาการพิจารณาคำขออนุญาตของบริษัทเงินทุนให้มีความชัดเจนและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง และกฎหมายว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ โดยในการพิจารณาคำขออนุญาต ธนาคารแห่งประเทศไทยจะพิจารณาดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนดนับแต่วันที่ได้รับคำขออนุญาตและเอกสารถูกต้องครบถ้วนตามที่ระบุในเอกสารแนบ 2

5.7 การจัดทำ จัดเก็บและจัดส่งข้อมูลและเอกสารในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์

ให้บริษัทเงินทุนสามารถจัดทำ จัดเก็บและจัดส่งข้อมูล รวมทั้งเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลด้านเงินกองทุนและการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้ธนาคารแห่งประเทศไทยใช้ในการกำกับดูแลได้

6. วันเริ่มต้นบังคับใช้

ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันขึ้นที่เริ่มต้นในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2563 เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๗ พฤษภาคม 2562

(นายวิโรจน์ สันติประภาพ)
ผู้ว่าการ
ธนาคารแห่งประเทศไทย

ฝ่ายนโยบายการกำกับสถาบันการเงิน
โทรศัพท์ 0 2283 5874, 0 2283 5878

เงื่อนไขการจำกัดการจัดสรรกำไรสุทธิ (Earning distribution)
สำหรับการดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนส่วนเพิ่มเพื่อรองรับผลขาดทุนในภาวะวิกฤต
(Conservation buffer)

ปี 2561			
อัตราส่วนเงินกองทุน ชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของ เจ้าของ (CET1 ratio)	อัตราส่วนเงินกองทุน ชั้นที่ 1 (Tier 1 ratio)	อัตราส่วนเงินกองทุน ทั้งสิ้น (Total capital ratio)	อัตราของกำไรสุทธิ ขั้นต่ำที่ต้องเก็บ สะสมไว้
4.5% - 4.656%	6% - 6.156%	8.5% - 8.656%	100%
> 4.656% - 4.813%	> 6.156% - 6.313%	> 8.656% - 8.813%	80%
> 4.813% - 4.969%	> 6.313% - 6.469%	> 8.813% - 8.969%	60%
> 4.969% - 5.125%	> 6.469% - 6.625%	> 8.969% - 9.125%	40%
> 5.125%	> 6.625%	> 9.125%	0%

ปี 2562			
อัตราส่วนเงินกองทุน ชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของ เจ้าของ (CET1 ratio)	อัตราส่วนเงินกองทุน ชั้นที่ 1 (Tier 1 ratio)	อัตราส่วนเงินกองทุน ทั้งสิ้น (Total capital ratio)	อัตราของกำไรสุทธิ ขั้นต่ำที่ต้องเก็บ สะสมไว้
4.5% - 4.813%	6% - 6.313%	8.5% - 8.813%	100%
> 4.813% - 5.125%	> 6.313% - 6.625%	> 8.813% - 9.125%	80%
> 5.125% - 5.438%	> 6.625% - 6.938%	> 9.125% - 9.438%	60%
> 5.438% - 5.75%	> 6.938% - 7.25%	> 9.438% - 9.75%	40%
> 5.75%	> 7.25%	> 9.75%	0%

ปี 2563			
อัตราส่วนเงินกองทุน ชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของ เจ้าของ (CET1 ratio)	อัตราส่วนเงินกองทุน ชั้นที่ 1 (Tier 1 ratio)	อัตราส่วนเงินกองทุน ทั้งสิ้น (Total capital ratio)	อัตราของกำไรสุทธิ ขั้นต่ำที่ต้องเก็บ สะสมไว้
4.5% - 4.969%	6% - 6.469%	8.5% - 8.969%	100%
> 4.969% - 5.438%	> 6.469% - 6.938%	> 8.969% - 9.438%	80%
> 5.438% - 5.906%	> 6.938% - 7.406%	> 9.438% - 9.906%	60%
> 5.906% - 6.375%	> 7.406% - 7.875%	> 9.906% - 10.375%	40%
> 6.375%	> 7.875%	> 10.375%	0%

ปี 2564			
อัตราส่วนเงินกองทุน ชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของ เจ้าของ (CET1 ratio)	อัตราส่วนเงินกองทุน ชั้นที่ 1 (Tier 1 ratio)	อัตราส่วนเงินกองทุน ทั้งสิ้น (Total capital ratio)	อัตราของกำไรสุทธิ ขั้นต่ำที่ต้องเก็บ สะสมไว้
4.5% - 5.125%	6% – 6.625%	8.5% - 9.125%	100%
> 5.125% - 5.75%	> 6.625% – 7.25%	> 9.125% - 9.75%	80%
> 5.75% - 6.375%	> 7.25% – 7.875%	> 9.75% - 10.375%	60%
> 6.375% – 7%	> 7.875% – 8.5%	> 10.375% - 11%	40%
> 7%	> 8.5%	> 11%	0%

ระยะเวลาการพิจารณาคำขออนุญาตของบริษัทเงินทุน

หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง	เรื่องที่กำหนดให้บริษัทเงินทุนยื่นขออนุญาต	ระยะเวลาในการพิจารณาคำขออนุญาตให้แล้วเสร็จ
องค์ประกอบของเงินกองทุน	การขอความเห็นชอบในหลักการการออกตราสารเพื่อนับเป็นเงินกองทุนของบริษัทเงินทุน	45 วัน
	การขอจ่ายผลตอบแทนให้แก่ผู้ถือตราสาร Additional tier 1 ในปีที่ไม่มีผลกำไรหรือมีขาดทุนสะสม	60 วัน
	การขออนุมัติการนับมูลค่าส่วนที่เพิ่มจากการตีราคาที่ดิน อาคาร หรือห้องชุดในอาคารชุดเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทเงินทุน	60 วัน
การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตโดย Standardised Approach (วิธี SA)	การขออนุญาตใช้วิธีปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตด้วยหลักประกันทางการเงินโดยวิธี Comprehensive และใช้ค่าปรับลดที่บริษัทเงินทุนประมาณค่าเอง (Own estimates for haircut)	90 วัน
	การขออนุญาตเปลี่ยนวิธีปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตจากวิธี Comprehensive มาเป็นวิธี Simple ในกรณีที่มีความจำเป็น	60 วัน
	การขอให้พิจารณาให้ความเห็นชอบ External Credit Assessment Institutions เพิ่มเติมจากที่ธนาคารแห่งประเทศไทยให้อนุญาต	60 วัน
การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตโดย Internal Ratings-based Approach (วิธี IRB)	การยื่นขออนุญาตเรื่องทั่วไปหลังจากได้รับอนุญาตให้ใช้วิธี IRB ในกรณีมีการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยง เช่น	90 วัน

หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง	เรื่องที่กำหนดให้บริษัทเงินทุนยื่นขออนุญาต	ระยะเวลาในการพิจารณาคำขออนุญาตให้แล้วเสร็จ
	- การขออนุญาตปรับปรุง/เปลี่ยนแปลงระบบ Internal rating หรือแบบจำลองที่ใช้ในการประมาณหาค่าองค์ประกอบความเสี่ยง - วิธีการคำนวณค่า Haircut ของหลักประกันโดยวิธี Comprehensive - การขออนุญาตใช้แบบจำลองสำหรับ Portfolio อื่น ๆ เพิ่มเติม - การขอใช้วิธีการปรับลดความเสี่ยงที่คำนึงถึง Double default effects	
	การขออนุญาตกรณีอื่น ๆ เช่น - การขออนุญาตดำรง IRB coverage ratio ต่ำกว่าหลักเกณฑ์กำหนด (ร้อยละ 85)	60 วัน
การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านตลาด	การยื่นหนังสือขออนุญาตใช้วิธีการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านตลาดที่สามารถสะท้อนความเสี่ยงได้ดียิ่งขึ้น ได้แก่ 1. วิธี Duration method สำหรับความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย	60 วัน
	2. วิธีการคำนวณสำหรับธุรกรรม Options ได้แก่ (1) วิธี Delta-plus method (2) วิธี Contingent loss method	90 วัน
	3. วิธีแบบจำลองภายใน Value-at-risk (VaR) สำหรับความเสี่ยงทุกประเภท ซึ่งครอบคลุมกรณีที่เริ่มใช้ (วิธีการตามข้อ 1-3) และกรณีที่ยกเลิกการใช้วิธีแบบจำลองภายใน	90 วัน
	การขออนุญาตใช้ Standardised Approach (วิธี SA-OR) และ Alternative Standardised Approach (วิธี ASA)	60 วัน

หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง	เรื่องที่กำหนดให้บริษัทเงินทุนยื่นขออนุญาต	ระยะเวลาในการพิจารณาคำขออนุญาตให้แล้วเสร็จ
การคำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์เสี่ยงด้านปฏิบัติการ	ในการคำนวณมูลค่าเทียบเท่าสินทรัพย์เสี่ยงด้านปฏิบัติการ	
	การขออนุญาตขอกลับไปใช้วิธีที่ซับซ้อนน้อยกว่าเนื่องจากมีเหตุผลอันสมควรเป็นกรณีพิเศษ	60 วัน